

Ingebruikname studiocomplex Hilversum 3

De officiële opening van het derde radionet, dat eerst de naam Hilversum 3 meekreeg, vond plaats op maandag 11 oktober 1965, enkele minuten na negen uur in de ochtend. Het was de stem van de toenmalige minister Vrolijk, verantwoordelijk voor het Ministerie voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, die als eerste werd gehoord. Hij opende het nieuwe radiostation onder het motto 'Lichte muziek ter begeleiding van uw dagelijkse bezigheden uitgezonden tijdens de werkuren'. Hilversum 3 was het eerste radionet met een specifiek doel, populaire muziek. De uitzendingen waren in eerste instantie alle dagen van de week van 9.00 tot 18.00 uur te beluisteren. De 63 uren wekelijkse zendtijd werden verdeeld onder de toenmalige omroepverenigingen. Het diende in eerste instantie gezien te worden als tegenhanger van de toenmalige zeer populaire zeezender Radio Veronica. Hoewel Radio Veronica in die tijd reeds een horizontaal geprogrammeerd popstation was, zou Hilversum 3 pas in 1970 aan deze benaming kunnen voldoen en werden voorzichtig aan gelijksoortige luistercijfers gehaald als die van Radio Veronica.

Nadat minister Vrolijk het woord had gevoerd in de uitzending volgde er een korte feestelijke bijeenkomst, waarbij een gemêleerd gezelschap elders in het gebouw, waar Hilversum 3 haar programma's verzorgde, een vervolg gaf aan de feestelijkheden. Eén van de sprekers tijdens deze bijeenkomst was Paul Snoek, hoofd Technische dienst van de Nederlandse Radio Unie. De donderdag voorafgaande aan de officiële opening had hij zijn toespraak op papier voorbereid:

'Dat heden, 11 oktober, het derde programma vanuit de Fonotheek kan worden uitgezonden, waardoor de studiogebouwen, die reeds bezet zijn met de verzorging van de programma's van Hilversum 1 en Hilversum 2, niet extra belast behoeven te worden, is een meevaller, waarop enkele maanden geleden niemand had gerekend. Weliswaar is destijds aan de architect opgedragen om in het souterrain enkele technische ruimten te creëren, namelijk een viertal registratiekamers met bijbehorende commentaarstudio's, zulks ter algemene leniging van de nood aan technische ruimten, doch dergelijke ruimten zijn eigenlijk zonder meer niet geschikt en ook niet bedoeld om rechtstreekse uitzendingen te verzorgen.

Een registratiekamer is bedoeld om een programma vast te leggen op band, om hieraan montages uit te voeren, of om banden en platen af te spelen, maar de continuïteit van een compleet radioprogramma eist in principe een 'H-complex', zoals in de vier grote studio's aanwezig zijn. Was dan al de inrichting niet geschikt voor de verzorging van een compleet programma, het tijdstip van gereedkomen was gepland na de ingebruikname van het hele gebouw door de Muziekbibliotheek en de Fonotheek. De Muziekbibliotheek begint 1 november aanstaande met de verhuizing en hoopt nog dit jaar volledig in zijn nieuwe omgeving te functioneren. De Fonotheek zal met zijn verhuizing op 1 maart 1966 aanvangen, zodat pas in het voorjaar van 1966 de nieuwe bewoners geïnstalleerd zullen zijn.

In dit gebouw zat Hilversum 3

Doch ook voor de inrichting van het gebouw moet door de Technische Dienst veel werk worden verzet, wat ondermeer blijkt uit het feit, dat er voor omstreeks f 700.000,- aan radio-technische installaties moet worden verwerkt. Deze werkzaamheden, die als extra werk naast de jaarlijks begrote exploitatie- en investeringswerkzaamheden van de Technische Dienst moeten worden verricht,

waren dusdanig gepland, dat eerst de verhuizingen zouden geschieden en dat pas daarna de inrichtingen van de registratiekamers zouden worden verwezenlijkt.'

Uit documenten blijkt dat pas op 22 juli 1965 het verzoek aan de Technische Dienst van de NRU werd gedaan om alles in het werk te stellen zodat op de bewuste 11de oktober 1965 het eerste officiële programma van Hilversum 3 vanuit de voornoemde technische ruimten zou kunnen worden verzorgd. Dit werd als een wel zeer moeilijke opdracht geaccepteerd. Uiteraard betekende dit voor Ing. Snoek en zijn team veel vanuit het niets iets maken, waarbij veel kunst- en vliegwerk diende te worden verricht. En uiteraard was het duidelijk dat de planning van de productie van deze dienst drastisch diende te worden herzien. Ondermeer werden de registratie-installaties drastisch aangepast aan de nieuwe eisen die waren gesteld voor de verzorging van een doorlopend radioprogramma. Maar het team had met hard werken het ultieme doel bereikt en werd daarom ook later geprezen door Ing. Snoek:

'Vandaag zijn de mogelijkheden van programmaverwerking nog beperkt. In één van de commentaarstudio's zal de omroeper plaats nemen, terwijl één registratiekamer de functie van Hoofdcontrolekamer en Hoofdweergeefkamer moet vervullen. Een zeer simpel schakelkastje vervult de functie van Hoofdschakelkamer. Aangezien het nu eenmaal noodzakelijk is, dat de precisie-tijdaanduiding functioneert, dat het programmanet werkt en dat de noodstroomvoorziening is gerealiseerd, is de Hoofdapparatenkamer praktisch in definitieve vorm gereed gemaakt.

Het is dus mogelijk de volgende bronnen te gebruiken:

- Band en plaat
- Omroeper ofwel commentator
- Tijdsein
- Nieuwsdienst
- Klokslag
- Programma overname uit een studiogebouw, mits op een praktisch moment en tijdig van te voren aangevraagd.'

Uit bovenstaande is duidelijk te zien dat Ing. Snoek een voor die tijd gedreven medewerker was die echter wel de ouderwetse vorm van radio voorstond. Ondanks

dat we zien dat het hier gaat om de officiële opening van Hilversum 3, waarbij een vroege vorm van pop radio de gedachte was, hield hij bijvoorbeeld het woord 'omroeper' in ere, hoewel het ging om een presentator, of liever nog deejay. Maar hij had ook gedacht aan de invloed van technisch ongemak, getuige het volgende:

'Mocht door een storing de registratiekamer uitvallen, dan kan de tweede registratiekamer, die als reserve ook nog gereed is gemaakt, de dienst overnemen. De volgende fase zal zijn het gereedmaken en plaatsen van de definitieve Hoofdschakelkamer-installatie, waardoor meerdere verbindingen met bronnen van buiten de Fonothek mogelijk worden. Deze faciliteit zal waarschijnlijk nog in 1965 gereed komen.

De daarop volgende stap is de inrichting van de definitieve Hoofdcontrolekamer, annex Omroepstudio. Deze installatie zal echter niet vóór medio 1966 gereed kunnen zijn. Voor de derde registratiekamer met Commentaarstudio is nog geen apparatuur gepland. Deze ruimten worden vooralsnog vrij gehouden voor proeven met de nieuwe, geheel met transistors uitgeruste registratiekamer-installatie. Deze installatie is echter nog in een pril ontwerpstadium.'

Waarschijnlijk werd hierbij bedoeld op de allereerste selfsupporting deejaytafel, die enige tijd later als een belangrijke innovatie werd gezien voor het verzorgen van degelijke deejayprogramma's, waarbij men onafhankelijk een vloeiend programma kon presenteren en mixen. Vervolgens ging Ing. Paul Snoek in zijn toespraak over in het geven van bijzondere waardering richting zijn technische staf en alle medewerking, die extern was verkregen:

'Indien waardering dient te worden uitgesproken, geldt dit in eerste plaats voor de Hoofdafdeling Productie van de NRU die, vooral door grote inspanning van de afdeling werkplaatsen en de meetdienst, in recordtijd kans heeft gezien een vrij aanzienlijke hoeveelheid apparatuur te vervaardigen en in operationele conditie te brengen.

De lof mag zeker ook niet worden onthouden aan het architectenbureau en de door ons aangetrokken aannemer, die op sportieve wijze hebben meegewerkt en eveneens in recordtijd uit de betonnen holle ruimte de thans zo comfortabele werkruimten wisten te realiseren. Een ieder, die bij dit urgentieproject was

betrokken, heeft de wel zeer moeilijke opgave met de typisch Hollandse combinatie van licht gemopper en enthousiasme tot een goed einde gebracht.'

De eerste popmuziek was inmiddels via de 240 meter middengolf de ether in geslingerd. Vanuit de Muzikale Fruitmand zou spoedig religieus getinte muziek worden verspreid terwijl ook marsmuziek, operetteklanken en meer via Hilversum 3 zou worden uitgezonden, ver voordat het inderdaad een echt pop station werd. Maar volgens Ing. Snoek was er nog veel werk aan de winkel:

"De taak is nu aan de Hoofdafdeling Omroep techniek en haar medewerkers, die het derde Hilversumse programma vanuit dit nog incomplete studiocomplex van het Omroepkwartier zal dienen te verzorgen. Men heeft bij deze afdeling echter voor heel wat hetere vuren gestaan en we zijn er dan ook gerust op, dat het derde Hilversumse programma wat de technische perfectie betreft, niet zal hoeven onder te doen voor de beide andere Hilversumse programma's.

